

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1561/2015
10.03.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Марине Говедарица, Слађане Накић Момировић, Љубице Милутиновић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца М.С. из С., чији је пуномоћник М.К., адвокат из У., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије, Филијала из Ужица, чији је пуномоћник Ж.Р., адвокат из Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Ужицу Гж 317/15 од 12.05.2015. године, на седници одржаној 10.03.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог, као изузетно дозвољеној ревизији, изјављеној против пресуде Вишег суда у Ужицу Гж 317/15 од 12.05.2015. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Ужицу Гж 317/15 од 12.05.2015. године и пресуда Основног суда у Ужицу П 13/15 од 09.04.2015. године, у усвајајућем делу и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Ужицу, пресудом П 13/15 од 09.04.2015. године, одбио је као неоснован приговор туженог о апсолутној ненадлежности суда за одлучивање у овој парници (став први изреке). Усвојио је тужбени захтев тужиоца, тако што је обавезао туженог да плати тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћених пензија за период од 01.01.2013. године до 31.01.2015. године, одређене новчане износе, заједно са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу другом изреке). Обавезао је туженог да накнади тужиоцу трошкове поступка у износу од 44.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.04.2015. године па до коначне исплате (став трећи изреке).

Виши суд у Ужицу, пресудом Гж 317/15 од 12.05.2015. године, одбио је као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Ужицу П 13/15 од 09.04.2015. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у усвајајућем делу, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, услед потребе за разматрањем правних питања од општег интереса, ради уједначавања судске праксе, као и потребе новог тумачења права.

Врховни касациони суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), оценио да је ревизија туженог изузетно дозвољена, ради уједначавања судске праксе с обзиром на то да је овај суд у више својих одлука (на пример: Рев 737/2015 од 05.06.2015. године и Рев 876/2015 од 16.07.2015. године), изразио став у погледу основаности тужбеног захтева у идентичним чињенично-правним ситуацијама.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у побијаном делу на основу члана 408. ЗПП, па је утврдио да је ревизија туженог основана, у усвајајућем делу.

У проведном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем туженог од 28.02.2006. године признато право на пензију почев од 01.01.2006. године, коју остварује код туженог на основу Уредбе о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 15.12.2011. године. Тужени је донео решење о ванредном усклађивању пензија број 181-431/08 од 25.01.2008. године, којим су усклађене-увећане пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224. Закона о пензијско инвалидском осигурању од 01.01.2008. године за 11,06% и одлучио да се тако усклађене пензије исплаћују од 01.01.2008. године. У периоду од 01.01.2013. године па до 31.01.2015. године, тужиоцу није исплаћивана пензија на основу овог ванредног усклађивања. Тужиоцу је износ припадајуће пензије обрачунат према новчаној вредности бода од 9,40 динара, колико је исти износио почев од 01.01.2008. године, после извршеног редовног усклађивања пензија.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиоца и обавезали туженог да плати тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћених пензија за период од 01.01.2013. године до 31.01.2015. године, одређене новчане износе, у укупном износу од 145.318,92 динара, као главног захтева (ближе одређене у ставу другом изреке првостепене пресуде).

По оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, на који законски разлог овај суд пази и по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, због чега је и чињенично стање непотпуно утврђено, према разлозима побијане пресуде.

Одредбом члана 261. Закона о Војсци Југославије („Сл. лист СРЈ“, број 43/94 ... 37/02, „Сл. лист СЦГ“, бр.7/05 и 44/05), било је прописано, да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија доноси савезни министар за одбрану. Наведена одредба престала је да важи, на основу члана 197. став 2. Закона о Војсци Србије („Сл. гласник РС“, број 116/07 ... 88/09, 101/10), који је ступио на снагу 01.01.2008. године.

Применом члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, усклађивање пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању на снагу овог закона, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Одредбом члана 75. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, број 34/03 ... 62/13), је прописано, да, уколико просечни износ пензије корисника у осигурању запослених, исплаћене за претходну годину, износи мање од 60% од износа просечне зараде, без пореза и доприноса, запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 01. јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години.

Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од 25.01.2008. године („Сл. гласник РС“, број 20/08), извршено је ванредно усклађивање пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године и одређено да се пензије усклађују за 11,06%, а исплата ће се вршити од 01.01.2008. године.

Полазећи од наведених законских одредби и решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Врховни касациони суд је оценио да је правилан закључак нижестепених судова да је од 01.01.2008. године, пензија тужиоца морала бити усклађена на исти начин, под условима и у истој висини, као и пензије корисника у осигурању запослених, те да је због неусклађивања пензије тужилац претрпео материјалну штету у висини разлике између примљене пензије и пензије обрачунате уз повећање од 11,06%, коју је тужени дужан да надокнади.

Међутим, на основу Одлуке о усклађивању војних пензија за 4,21% објављене у Службеном војном листу број 13 од 20.03.2008. године, тужиоцу је извршено усклађивање пензије за 4,21%, почев од 01.01.2008. године, чиме је повећана вредност бода са 9,02 на 9,40. Како међу парничним странкама није било спорно да је тужиоцу од 01.01.2008. године, исплаћивана пензија са увећањем, односно према вредности бода од 9,40 динара, то судови ову околност нису ценили у односу на износ тражене накнаде материјалне штете, иако су били у обавези према одредби члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, по којој се усклађивање износа пензије војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен за кориснике пензија о осигурању запослених, што подразумева и идентичан проценат ванредног усклађивања.

Правилна примене наведене одредбе подразумева, да је усклађивање пензије тужиоцу требало обрачунати на вредност бода из октобра 2007. године од 9,02 динара, увећањем за разлику између процента ванредног усклађивања пензија корисника пензија у осигурању запослених од 11,06% и процента већ извршеног усклађивања пензија војним осигураницима од 4,21%. Дакле, то значи да је висину штете коју је тужилац претрпео у виду мање исплаћених пензија, требало утврдити тако што се од пензије тужиоца обрачунате са увећањем од 11,06% на вредност бода

од 9,02 динара одузму већ исплаћени износи са увећањем од 4,21% на исту вредност бода.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по наведеним примедбама, ради правилне примене материјалног права, правилно и потпуно утврдити чињенично стање и донети нову правилну и закониту одлуку.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у усвајајућем делу главног захтева и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење, то је и укинута одлука о трошковима поступка, с обзиром на то да ће о трошковима поступка поводом ревизије, као и о другим трошковима одлучити у коначној одлуци, у смислу одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 404. и 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**